

אוניברסיטת בר אילן
החוג המשולב למדעי החברה

שם הקורס:	הפרטת חברות
מרצה:	זאב לבנברג
שנה:	תשס"ה
דרישת קדם:	מבוא לכלכלה
מטרת הקורס:	הבנת חשיבות ההפרטה להשגת מטרות כגון יעילות כלכלית, הגדלת הרווחה הכלכלית במשק, ביטול מונופולים, ביטול עיוותים מבניים, שיפור התחרות, הרחבת שוק הון, והקצאה יעילה של מקורות.
דרישות הקורס:	<p>א. השתתפות בשיעורים (85% לפחות).</p> <p>ב. עמידה בבחינה הסופית.</p> <p>ג. קבלת ציון עובר בבוחן אמצע (לפחות 60)</p>
הנושאים שידונו בקורס:	<p>א. הקדמה - כיצד "נולדו" חברות ממשלתיות, אילו חברות ממשלתיות נמכרו ואילו חברות ממשלתיות נמצאות בבעלות הממשלה.</p> <p>ב. יעילות כלכלית בהקצאת מקורות בפעילותן של חברות ממשלתיות לעומת חברות פרטיות הן בשוק תחרותי והן בשוק מונופוליסטי.</p> <p>ג. בעיות שליחות - עלות הסוכן בחברות ממשלתיות לעומת חברות פרטיות.</p> <p>ד. אילו חברות מועמדות להפרטה ואילו צריכות להשאר בידי הממשלה - האספקט הכלכלי.</p> <p>ה. תהליכים הנחוצים טרם הפרטה, תהליכי חקיקה, הכנת הפירמה למכירה, הכנת הצרכנים להפרטה והכנת המתחרים / יבואנים.</p> <p>ו. שיטות לביצוע הערכות שווי פירמה הממשלתית הנמכרת - ובאיזה מחיר הממשלה צריכה למכור אותן, המודלים הכלכליים והפרקטיקה.</p> <p>ז. צורות הפרטה אופטימליות - בהתאם לסוגי הפירמות.</p> <p>ח. דוגמאות של תהליכי הפרטה בולטים מהעולם המערבי (בעיקר U.K).</p> <p>ט. דוגמאות הפרטה בולטות במזרח אירופה (בעיקר צ'כיה) ובאמריקה הלטינית.</p> <p>י. תהליכי הפרטה בישראל - עבר, הווה ועתיד.</p> <p>יא. פעילות שילטונית נוספת המיועדת להפרטה במדינת ישראל - היבטים כלכליים וסוציולוגיים: הבנקים שבהסדר, תיאגוד בתי חולים, פעילות ההסתדרות כבעל מפעלים, שימוש בעובדים שאינם עובדי שלטון לביצוע פעולות ממשלתיות וכו'.</p> <p>יב. חובת רישוי העוסקים בעיסוקים מסוימים. השיקולים הכלכליים שעומדים מאחורי הגבלה זו, מדידת הנזק והתועלת הכלכליים ברישוי, ובעיות של עלות סוכן.</p> <p>יג. מודלים כלכליים מתקדמים בהפרטת חברות.</p>

רשימת קריאה:

לקורס זה יש שני ספרי טקסט עיקריים ושני דוחות של רשות החברות הממשלתיות בישראל:

א. PRIVATIZATION An Economic Analysis Vickers & Yarrow. M.I.T. Press, 1991
שמור מדעי המדינה לפי VIC (395935)

ב. ההפרטה בארץ ובעולם אקשטיין, זילברפרב, רוזביץ.
 בהוצאת: אוניברסיטת בר אילן 1998

ג. דין וחשבון על החברות הממשלתיות לשנת 2003 - דו"ח מס' 43.
 בהוצאת: מדינת ישראל האוצר, רשות החברות הממשלתיות, (עד תחילת שנת הלימודים הדו"ח טרם פורסם אך אמור להיות מפורסם במהלך אוקטובר 2004).
 עד לפירסומו של הדו"ח המעודכן נשתמש בדו"ח של 2002 שפורסם ביולי 2003
 הדו"ח מופיע במלואו באתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות
www.gca.gov.il

ד. דין וחשבון פעולות רשות החברות הממשלתיות לשנת 2003
 בהוצאת: מדינת ישראל האוצר, רשות החברות הממשלתיות פורסם מרץ 2004
 הדו"ח מופיע במלואו באתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות
www.gca.gov.il

רשימת מאמרי חובה לקורס :

1. הפרטה : עקרונות בעיות וסדרי עדיפויות :
 Beesley, Michael E. and Littlechild Stephen. "Privatization: Principles, Problems and priorities"
Lboyds Band Review, No. 149 (July 1983) 1-20
כתב עת באולם 5

2. הפרטה על ידי חלוקת מניית לציבור הרחב :
 Boycks, Maxim and Shleifer, Andrei and Vishny, Robert W. "Voucher privatization" *Journal of Financial Economics* No. 35 (1994) 249-266.
EJournal

3. מדיניות הפרטה במרכז ובמזרח אירופה :
 Bolton, Patrick and Roland Gerard. "Privatization policies in Central and eastern Europe" (1993)
 276-309.
אין

4. "ההפרטה בישראל : רקע, תהליך, ביצוע" - חוברת של גיזה ישראל (אפריל 1995)
E 338.9 הפר. בי (302294)

5. יעילות עיקרון ההפרטה :
 Avishur, Arie "Privatization: Efficiency and Redistribution Implications University Of Chicago
 Ill u.s.a. (No. 1990)
אין

6. השוואה בין ביצועי פירמות בפירמות פרטיות, ממשלתיות ומעורבות :
 Boardman, Anthony E and Vining, Aidan R. "Ownership and Performance in Competitive Enviroment: Comparison Of the Performance of Private, Mixed and state - Owned Enterprises"
The Journal of law and Economics No. 32 (April 1989) 1-33
כתב עת בספריה לכלכלה

7. התוצר הציבורי :
 Mueller, Dennis C. "The supply of Government output" *Public Choise* No. 2 (1989) Ch. 14
כתב עת באולם 2

במהלך השיעורים יחולקו בכיתה קטעים נוספים ממאמרים בעיתונות המקצועית שיהיו גם הם חלק מדרישות הקריאה בקורס.